श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

श्रीमन्निगमान्तमहादेशिकैः अनुगृहीता

॥ श्री शरणागतिदीपिका ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

श्री रङ्गरामानुज महादेशिकन्

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

श्रीः

श्रीमते रामानुजाय नमः

श्रीमते निगमान्तमहादेशिकाय नमः

॥ श्री शरणागतिदीपिका ॥

श्रीमान् वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी।
वेदान्ताचार्यवर्यो मे सन्निधत्तां सदा हृदि॥

पद्मापतेः स्तुतिपदेन विपच्यमानं
पश्यन्त्विह प्रपदनप्रवणा महान्तः।
मद्वाक्यसंवलितमप्यजहत्स्वभावं
मान्यं यतीश्वरमहानससम्प्रदायम्॥ 1 ॥

नित्यं श्रिया वसुधया च निषेव्यमाणं
निर्व्याजनिर्भरदयाभरितं विभाति।
वेदान्तवेद्यमिह वेगवतीसमीपे
दीपप्रकाश इति दैवतमद्वितीयम्॥ 2 ॥

दीपस्त्वमेव जगतां दयिता रुचिस्ते
दीर्घं तमः प्रतिनिवर्त्यमिदं युवाभ्याम्।
स्तव्यं स्तवप्रियमतः शरणोक्तिवश्यं
स्तोतुं भवन्तमभिलष्यति जन्तुरेषः॥ 3 ॥

पद्माकरादुपगता परिषस्वजे त्वां
वेगासरिद्विहरणा कलशाब्धिकन्या।
आहुस्तदाप्रभृति दीपसमावभासम्
आजानतो मरकतप्रतिमं वपुस्ते॥ 4 ॥

स्वामिन् गभीरसुभगं श्रमहारि पुंसां
माधुर्यरम्यमनघं मणिभङ्गदृश्यम्।

वेगान्तरे वितनुते प्रतिबिम्बशोभां
    लक्ष्मीसरः सरसिजाश्रयमङ्कं ते ॥ 5 ॥

आविश्य धारयसि विश्वममुष्य यन्ता
    शेषी श्रियः पतिरशेषतनुर्निदानम्।
इत्यादिलक्षणगणैः पुरुषोत्तमं त्वां
    जानाति यो जगति सर्वविदेष गीतः ॥ 6 ॥

विश्वं शुभाश्रयवदीश वपुस्त्वदीयं
    सर्वा गिरस्त्वयि पतन्ति ततोऽसि सर्वः।
सर्वे च वेदविधयस्त्वदनुग्रहार्थाः
    सर्वाधिकस्त्वमिति तत्त्वविदस्तदाहुः ॥ 7 ॥

ज्ञानं बलं नियमनक्षमताऽथ वीर्यं
    शक्तिश्च तेज इति ते गुणषट्कमाद्यम्।
सर्वातिशायिनि हिमोपवनेश यस्मिन्
    अन्तर्गतो जगदिव त्वयि सद्गुणौघः ॥ 8 ॥

दीपावभास दयया विधिपूर्वमेतत्
    विश्वं विधाय निगमानपि दत्तवन्तम्।
शिष्यायिताः शरणयन्ति मुमुक्षवस्त्वाम्
    आद्यं गुरुं गुरुपरम्परयाऽधिगम्यम् ॥ 9 ॥

सत्तास्थितिप्रयतनप्रमुखैरुपात्तं
    स्वार्थं सदैव भवता स्वयमेव विश्वम्।
दीपप्रकाश तदिह त्वदवाप्तये त्वाम्
    अव्याजसिद्धमनपायमुपायमाहुः ॥ 10 ॥

भोग्यं मुकुन्द गुणभेदमचेतनेषु
    भोक्तृत्वमात्मनि निवेश्य निजेच्छयैव।
पाञ्चालिकाशुकविभूषणभोगदायी
    सम्राडिवात्मसमया सह मोदसे त्वम्॥ **11** ॥

त्वां मातरं च पितरं सहजं निवासं
    सन्तः समेत्य शरणं सुहृदं गतिं च।
निःसीमनित्यनिरवद्यसुखप्रकाशं
    दीपप्रकाश सविभूतिगुणं विशन्ति॥ **12** ॥

जन्तोरमुष्य जनने विधिशम्भुदृष्टौ
    रागादिनेव रजसा तमसा च योगः।
द्वैपायनप्रभृतयस्त्वदवेक्षितानां
    सत्त्वं विमुक्तिनियतं भवतीत्युशन्ति॥ **13** ॥

कर्मस्वनादिविषमेषु समो दयाळुः
    स्वेनैव क्लृप्तमपदेशमवेक्षमाणः।
स्वप्राप्तये तनुभृतां त्वरसे मुकुन्द
    स्वाभाविकं तव सुहृत्त्वमिदं गृणन्ति॥ **14** ॥

निद्रायितान् निगमवर्त्मनि चारुदर्शी
    प्रस्थानशक्तिरहितान् प्रतिबोध्य जन्तून्।
जीर्णस्तनन्धयजडान्धमुखानिवास्मान्
    नेतुं मुकुन्द यतसे दयया सह त्वम्॥ **15** ॥

भक्तिः प्रपत्तिरथ वा भगवन् तदुक्तिः
    तन्निष्ठसंश्रय इतीव विकल्प्यमानम्।
यं कञ्चिदेकमुपपादयता त्वयैव
    त्रातास्तरन्त्यवसरे भविनो भवाब्धिम्॥ **16** ॥

नानाविधैरकपटैरजहत्स्वभावैः
अप्राकृतैर्निजविहारवशेन सिद्धैः।
आत्मीयरक्षणविपक्षविनाशनार्थैः
संस्थापयस्यनघजन्मभिराद्यधर्मम्॥ 17॥

निम्नोन्नतानि निखिलानि पदानि गाढं
मज्जन्ति ते महिमसागरशीकरेषु।
नीरन्ध्रमाश्रयसि नीचजनान् तथाऽपि
शीलेन हन्त शिशिरोपवनेश्वर त्वम्॥ 18॥

काशीवृकान्धकशरासनबाणगङ्गा -
सम्भूतिनामकृतिसंवदनाद्युदन्तैः।
स्वोक्त्यम्बरीषभयशापमुखैश्च शम्भुं
त्वन्निघ्नमीक्षितवतामिह कः शरण्यः॥ 19॥

क्वासौ विभुः क्व वयमित्युपसत्तिभीतान्
जन्तून् क्षणात् त्वदनुवृत्तिषु योग्ययन्ती।
सम्प्राप्तसद्गुरुतनोः समये दयाळोः
आत्मावधिर्भवति संस्कृतधीः क्षणं ते॥ 20॥

योग्यं यमैश्च नियमैश्च विधाय चित्तं
सन्तो जितासनतया स्ववशासुवर्गाः।
प्रत्याहृतेन्द्रियगणाः स्थिरधारणास्त्वां
ध्यात्वा समाधियुगळेन विलोकयन्ति॥ 21॥

पद्माभिरामवदनेक्षणपाणिपादं
दिव्यायुधाभरणमाल्यविलेपनं त्वाम्।
योगेन नाथ शुभमाश्रयमात्मवन्तः
सालम्बनेन परिचिन्त्य न यान्ति तृप्तिम्॥ 22॥

मानातिलङ्घिसुखबोधमहाम्बुराशौ
    मग्नास्त्रिसीमरहिते भवतः स्वरूपे।
तापत्रयेण विहतिं न भजन्ति सन्तः
    संसारघर्मजनितेन समाधिमन्तः॥ **23** ॥

धीसंस्कृतान् विदधतामिह कर्मभेदान्
    शुद्धं जिते मनसि चिन्तयतां स्वमेकम्।
त्वत्कर्मसक्तमनसामपि चापरेषां
    सूते फलान्यभिमतानि भवान् प्रसन्नः॥ **24** ॥

उद्बाहुभावमपहाय यथैव खर्वः
    प्रांशुं फलार्थमभियाचति योगिचिन्त्य।
एवं सुदुष्करमुपायगणं विहाय
    स्थाने निवेशयति तस्य विचक्षणस्त्वाम्॥ **25** ॥

नित्यालसार्हमभयं निरपेक्षमन्यैः
    विश्वाधिकारमखिलाभिमतप्रसूतिम्।
शिक्षाविशेषसुभगं व्यवसायसिद्धाः
    सत्कुर्वते त्वयि मुकुन्द षडङ्गयोगम्॥ **26** ॥

त्वत्प्रातिकूल्यविमुखाः स्फुरदानुकूल्याः
    कृत्वा पुनः कृपणतां विगतातिशङ्काः।
स्वामिन् भव स्वयमुपाय इतीरयन्तः
    त्वय्यर्पयन्ति निजभारमपारशक्तौ॥ **27** ॥

अर्थान्तरेषु विमुखानधिकारहानेः
    श्रद्धाधनान् त्वदनुभूतिविळम्बभीतान्।
दीपप्रकाश लभसे सुचिरात् कृतीव
    न्यस्तात्मनस्तव पदे निभृतान् प्रपन्नान्॥ **28** ॥

मन्त्रैरनुश्रवमुखेष्वधिगम्यमानैः
स्वाधिक्रियासमुचितैर्यदि वाऽन्यवाक्यैः।
नाथ त्वदीयचरणौ शरणं गतानां
नैवायुतायुतकलाऽप्यपरैरवाप्या ॥ **29** ॥

दत्ताः प्रजा जनकवत् तव देशिकेन्द्रैः
पत्याऽभिनन्द्य भवता परिणीयमानाः।
मध्ये सतां महितभोगविशेषसिद्ध्यै
माङ्गल्यसूत्रमिव बिभ्रति किङ्करत्वम् ॥ **30** ॥

दिव्ये पदे नियतकिङ्करताधिराज्यं
दातुं त्वदीयदयया विहिताभिषेकाः।
आदेहपातमनघाः परिचर्यया ते
युञ्जानचिन्त्य युवराजपदं भजन्ति ॥ **31** ॥

त्वां पाञ्चरात्रिकनयेन पृथग्विधेन
वैखानसेन च पथा नियताधिकाराः।
संज्ञाविशेषनियमेन समर्चयन्तः
प्रीत्या नयन्ति फलवन्ति दिनानि धन्याः ॥ **32** ॥

वर्णाश्रमादिनियतक्रमसूत्रबद्धा
भक्त्या यथार्हविनिवेशितपत्रपुष्पा।
मालेव कालविहिता हृदयङ्गमा त्वाम्
आमोदयत्यनुपरागधियां सपर्या ॥ **33** ॥

ब्रह्मा गिरीश इतरेऽप्यमरा य एते
निर्धूय तान् निरयतुल्यफलप्रसूतीन्।
प्राप्तुं तवैव पदपद्मयुगं प्रतीताः
पातिव्रतीं त्वयि वहन्ति परावरज्ञाः ॥ **34** ॥

नाथ त्वदिष्टविनियोगविशेषसिद्धं
    शेषत्वसारमनपेक्ष्य निजं गुणज्ञाः।
भक्तेषु ते वरगुणार्णव पारतन्त्र्यात्
    दास्यं भजन्ति विपणिव्यवहारयोग्यम्॥ 35 ॥

सद्भिस्त्वदेकशरणैर्नियतं सनाथाः
    सर्पादिवत् त्वदपराधिषु दूरयाताः।
धीरास्तृणीकृतविरिञ्चपुरन्दराद्याः
    कालं क्षिपन्ति भगवन् करणैरवन्ध्यैः॥ 36 ॥

वागादिकं मनसि तत् पवने स जीवे
    भूतेष्वयं पुनरसौ त्वयि तैः समेति।
साधारणोत्क्रमणकर्म समाश्रितानां
    यन्त्रा मुकुन्द भवतैव यथा यमादेः॥ 37 ॥

सव्यान्ययोरयनयोर्निशि वासरे वा
    सङ्कल्पितायुरवधीन् सपदि प्रपन्नान्।
हार्दः स्वयं निजपदे विनिवेशयिष्यन्
    नाडीं प्रवेशयसि नाथ शताधिकां त्वम्॥ 38 ॥

अर्चिर्दिनं विशदपक्ष उदक्प्रयाणं
    संवत्सरो मरुदशीतकरः शशाङ्कः।
सौदामनी जलपतिर्वलजित् प्रजेशः
    इत्यातिवाहिकसखो नयसि स्वकीयान्॥ 39 ॥

त्वच्छेषवृत्त्यनुगुणैर्महितैर्गुणौघैः
    आविर्भवत्ययुतसिद्धनिजस्वरूपे।
त्वल्लक्षणेषु नियतेष्वपि भोगमात्रे
    साम्यं भजन्ति परमं भवता विमुक्ताः॥ 40 ॥

इत्थं त्वदेकशरणैरनघैरवाप्ये
    त्वत्किङ्करत्वविभवे स्पृहयाऽपराध्यन्।
आत्मा ममेति भगवन् भवतैव गीताः
    वाचो निरीक्ष्य भरणीय इह त्वयाऽहम्॥ 41॥

पद्मामहीप्रभृतिभिः परिभुक्तभूम्नः
    का हानिरत्र मयि भोक्तरि ते भवित्री।
दुष्येत् किमङ्घ्रितटिनी तव देवसेव्या
    दुर्वारतर्षचपलेन शुनाऽवलीढा॥ 42॥

सत्त्वानि नाथ विविधान्यभिसञ्जिघृक्षोः
    संसारनाट्यरसिकस्य तवास्तु तृप्त्यै।
प्रत्यक्पराङ्मुखमतेरसमीक्ष्यकर्तुः
    प्राचीनसज्जनविडम्बनभूमिका मे॥ 43॥

कर्तव्यमित्यनुकलं कलयाम्यकृत्यं
    स्वामिन्नकृत्यमिति कृत्यमपि त्यजामि।
अन्यद्व्यतिक्रमणजातमनन्तमर्थ -
    स्थाने दया भवतु ते मयि सार्वभौमी॥ 44॥

यं पूर्वमाश्रितजनेषु भवान् यथावत्
    धर्मं परं प्रणिजगौ स्वयमानृशंस्यम्।
संस्मारितस्त्वमसि तस्य शरण्यभावात्
    नाथ त्वदात्तसमया ननु मादृशार्थम्॥ 45॥

त्राणं भवेति सकृदुक्तिसमुद्यतानां
    तैस्तैरसह्यवृजिनैरुदरम्भरिस्ते।
सत्यापिता शतमखात्मजशङ्करादौ
    नाथ क्षमा न खलु जन्तुषु मद्विवर्जम्॥ 46॥

कर्मादिषु त्रिषु कथां कथमप्यजानन्
    कामादिमेदुरतया कलुषप्रवृत्तिः।
साकेतसम्भवचराचरजन्तुनीत्या
    वीक्ष्यः प्रभो विषयवासितयाऽप्यहं ते॥ **47**॥

ब्रह्माण्डलक्षशतकोटिगणाननन्तान्
    एकक्षणे विपरिवर्त्य विलज्जमानाम्।
मत्पापराशिमथने मधुदर्पहन्त्रीं
    शक्तिं नियुङ्क्ष्व शरणागतवत्सल त्वम्॥ **48**॥

आस्तां प्रपत्तिरिह देशिकसाक्षिका मे
    सिद्धा तदुक्तिरनघा त्वदवेक्षितार्था।
न्यस्तस्य पूर्वनिपुणैस्त्वयि नन्विदानीं
    पूर्णे मुकुन्द पुनरुक्त उपाय एषः॥ **49**॥

यद्वा मदर्थपरिचिन्तनया तवालं
    संज्ञां प्रपन्न इति साहसिको बिभर्मि।
एवं स्थिते त्वदपवादनिवृत्तये मां
    पात्रीकुरुष्व भगवन् भवतः कृपायाः॥ **50**॥

त्यागे गुणेश शरणागतसंज्ञिनो मे
    स्त्यानागसोऽपि सहसैव परिग्रहे वा।
किं नाम कुत्र भवतीति कृपादिभिस्ते
    गूढं निरूपय गुणेतरतारतम्यम्॥ **51**॥

स्वामी दयाजलनिधिर्मधुरः क्षमावान्
    शीलाधिकः श्रितवशः शुचिरत्युदारः।
एतानि हातुमनघो न किलार्हसि त्वं
    विख्यातिमन्ति बिरुदानि मया सहैव॥ **52**॥

वेलाधनञ्जयरथादिषु वाचिकैः स्वैः
आघोषितामखिलजन्तुशरण्यतां ते।
जानन् दशाननशतादधिकागसोऽपि
पश्यामि दत्तमभयं स्वकृते त्वया मे॥ 53॥

रक्ष्यस्त्वया तव भरोऽस्म्यहमित्यपूर्वान्
वर्णानिमानहृदयानपि वाचयित्वा।
मद्दोषनिर्जितगुणो महिषीसमक्षं
मा भूस्त्वदन्य इव मोघपरिश्रमस्त्वम्॥ 54॥

मुख्यं च यत् प्रपदनं स्वयमेव साध्यं
दातव्यमीश कृपया तदपि त्वयैव।
तन्मे भवच्चरणसङ्गवतीमवस्थां
पश्यन्नुपायफलयोरुचितं विधेयाः॥ 55॥

अल्पास्थिरैरसुखजैरसुखावसानैः
दुःखान्वितैरनुचितैरभिमानमूलैः।
प्रत्यक्परागनुभवैः परिघूर्णितं मां
त्वय्येव नाथ चरितार्थय निर्विविक्षुम्॥ 56॥

तत्त्वावबोधशमितप्रतिकूलवृत्तिं
कैङ्कर्यलब्धकरणत्रयसामरस्यम्।
कृत्वा त्वदन्यविमुखं कृपया स्वयं मां
स्फातिं दृशोः प्रतिलभस्व जगज्जनन्याः॥ 57॥

इत्थं स्तुतिप्रभृतयो यदि सम्मताः स्युः
यद्वाऽपराधपदवीष्वभिसंविशन्ति।
स्तोकानुकूल्यकणिकावशवर्तिनस्ते
प्रीतिक्षमाप्रसरयोरहमस्मि लक्ष्यम्॥ 58॥

स्नेहोपपन्नविषयस्वदशाविशेषात्
भूयस्तमिस्रशमनीं भुवि वेङ्कटेशः।
दिव्यां स्तुतिं निरमिमीत सतां नियोगात्
दीपप्रकाशशरणागतिदीपिकाख्याम्॥ **59**॥

॥ इति श्री शरणागतिदीपिका समाप्ता॥

कवितार्किकसिंहाय कल्याणगुणशालिने।
श्रीमते वेङ्कटेशाय वेदान्तगुरवे नमः॥